

La vista és la que treballa

Hem llucat, al darrer número, a l'encapçalament d'un article, l'oració *no us agrairan mai*. Com sigui que la forma verbal transcrita porta indegudament dièresi, hem cregut adient parlar avui, un xic, d'aquest signe ortogràfic, format per dos punts sobre una *i* o bé sobre una *u*.

Tothom sap que una *i* o bé una *u* posades, dins un mot, immediatament darrera una altra vocal, per regla general, forma diftong amb aquesta vocal (ex. *aire*, *causa*, etc.), o són consonants, *i*, per tant, formen síl·laba amb una vocal següent (ex. *noia*, *joia*, *cauen*, *creuen*, etc.).

Ara bé, quan això no succeeix, o sigui quan una *i* o bé una *u* precedida de vocal és el so culminant d'una síl·laba *i*, per tant, no formen síl·laba amb aquesta vocal ni amb una vocal següent, han d'assenyalar-se llavors amb dièresi, sempre i quan no hagin de portar accent gràfic per alguna de les tres regles d'accentuació dels mots polisíl·labs. Així escriurem *veïna*, *atribuïa*, etc. En canvi, escriurem *vei*, *atribuïem*, etc.

La dièresi serveix també per a indicar que una *u* situada entre una *g* o una *q* i una *e* o una *i* no és muda com ho és en les paraules *guerra* *quitrà*, etc., sinó que ha d'ésser pronunciada. Així, escriurem *següent*, *frequència*, *ambigüitat*, etc.

També serveix per a indicar que una *i* precedida d'una vocal no forma diftong amb aquesta vocal. Així, *ruïnós*. Recordem sempre que la *i* del sufix *itat* ha d'ésser sempre el so culminant d'una síl·laba. Ex.: *continuitat*.

Cal tenir present que no es posa dièresi:

a) A les paraules que acaben en *ista* o *isme*. Així, *egoïsta*, *altruisme*.

b) Als verbs que tenen *ir* d'infinitiu i *int* de ferundi, amb llurs futurs i condicionals. Ex.: *oir*, *traïr*, *traduir*, *succeir*, *agraïr*, etc. (Per això, a la frase que ha motivat aquest petit comentari d'avui, la forma verbal correcta, ja que es tracta d'un futur, és *agraïran*, sense dièresi.)

c) Els mots formats amb algun prefix (*co*, *re*, *auto*, *contra*) adjunt a un altre mot començat en *i* o en *u*. Ex.: *coincidir*, *reunir*, *autoinducció*, *contraindicació*. No obstant, escriurem *reïxo*, *reïxes*, *reïx*, *reïxen*, *reïxi*, *reïxis* i *reïxin* (formes del verb *reïxir*) així com *reüll* i *reüllós*, mots tots ells que constitueixen una excepció a aquesta regla.

d) Les terminacions llatines *um* i *us*. Ex.: *harmònim*, *triunvir*, *Màrius*.

I, per avui, prou. Gràcies per la vostra atenció.

R. M. C.

Llibres

L'Ametlla del Vallès

Josep Badia i Moret: «L'AMETLLA DEL VALLÈS. NOTES HISTÒRIQUES». 188 pàgines. 10 làmines.

L'autor de «La Baronia de Montbui» (llibre publicat fa ben bé deu anys), ens ofereix ara una història de l'Ametlla fruit de molts anys d'observació i de treball pacient entre documents.

El contingut és ampli en el temps. És un recull de dades i de fets coneguts del passat ametllatà. D'un passat que va de la prehistòria —es fa referència a les troballes arqueològiques en el terme de l'Ametlla—, fins als primers temps contemporanis (és a dir, el segle XIX), passant per l'Edat Mitjana, quan els arrogants noms de Sunifred, Oleguer, Arnau i Guillem hi eren freqüents.

L'atenció es fixa, abans de tot, en aquest llarg feudalisme —a les nostres contrades traspasà molt el segle XV— que explica bona part de la història actual. No pretén, en canvi, d'entrar en els fets ocorreguts al llarg del segle XX. És propòsit de l'autor que aquests —que han ocasionat transformacions substancials en el poble—, siguin motiu d'un nou llibre.

Amplitud també, quant a temes: població, economia, fets militars, institucions, cultura, devocions. Amplitud temporal i temàtica que no comporten pas manca de trets historiogràfics ben moderns: els fets locals, lluny d'analitzar-se aïlladament, són vistos en relació gairebé constant amb esferes més àmplies (Catalunya) i —sobretot— la Baronia de Montbui i amb els pobles veïns. Queda reflexada d'aquesta forma, la importància que tingueren, en segles passats, els Francesc Barnils, Genís Burguès, Francesc Maspons, Jaume Falgar, i d'altres, de Sta. Eulàlia.

Moderna, en segon terme, per la modestia en l'ambició de l'autor: «el meu intent era només reunir en un llibre un seguit de dades històriques sobre L'Ametlla i no pas escriure una història pròpiament dita (...) Si un dia algú, amb l'ajut d'aquestes notes, pot escriure la veritable Història de l'Ametlla...». Aquest

caràcter d'incomplert que dona al seu treball en finalitzar-lo, el veiem també ben en la línia de la història actual.

Les fonts, són ben diverses. Les recerques de Mn. A. Basolas, per qüestions parroquials i poblacionals. En general, però, es tracta del resultat d'un valuosíssim treball personal sobre els documents. Diversos d'aquests, són reproduïts al llibre.

Un descobriment, ens sembla, cal remarcar: l'obra demostra clarament que la devoció a la Verge de Puiggraciós prové almenys del segle XIII i no pas del XVII, com s'havia cregut fins ara.

«Planer, sempre planer. Fugir de tecnicismes», és norma de l'autor. El cert és que l'obra tracta tots els temes —els fàcils i els complicats— amb llenguatge agradable, ben comprensible per a tothom.

Una obra més per afegir a la bibliografia de la comarca. Una obra més, que representa, però, un gran treball, ben difícil de calcular. Un llibre més per afegir a la pila de «les obres de qualitat» que són a disposició dels lectors del Vallès i que recomanem, vivament.

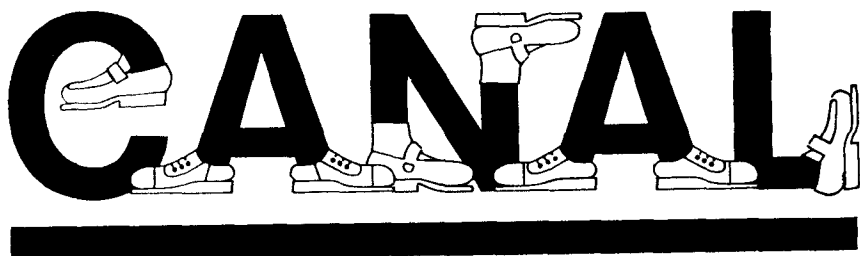
Lluís Galobart

CLASSES PARTICULARS, A HORES CONvingudes, DE TAQUIGRAFIA I MECANOGRAFIA

ES DONEN CLASSES PARTICULARS A TOTA PERSONA QUE VULGUI INICIAR-SE EN FRANCES I ANGLÉS.

CLASSES PARTICULARS, A HORES CONvingudes, PER A PERSONES QUE VULGUIN APRENDRE ESCRIURE BE EL CATALA

TRUQUIN AL TEL. 870 05 86 (DE 7 A 10 DEL VESPRE)

CALÇAT INFANTIL I JUVENIL

ANSELM CLAVÉ 46
GRANOLLERS
TELÉFON 8708560